

**แนวทางการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๕
แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม**

กรมอนามัยได้มีหนังสือ ที่ สธ ๐๙๒๗.๐๓/๕๐๑๙ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการสาธารณสุขได้มอบหมายให้กรมอนามัยในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการดังกล่าวหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อขอความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่อง แนวทางการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๕ โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมอนามัย โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมอนามัย) ผู้แทนกรุงเทพมหานคร และผู้แทนเทศบาลตำบลเขตอุดมศักดิ์จังหวัดชลบุรี เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็น ดังนี้

เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ออกคำสั่งทางปกครองให้ผู้ดำเนินกิจการที่ต้องควบคุมโดยไม่ได้รับใบอนุญาตหยุดดำเนินการไว้จนกว่าจะได้รับใบอนุญาตได้หรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า มาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มีเจตนารมณ์ในการกำกับ ดูแลกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขซึ่งเกี่ยวพันกับความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมของมนุษย์ในด้านต่างๆ และกำหนดมาตรการกำกับดูแลและป้องกันเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของสังคมปัจจุบันโดยหมวด ๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติมาตรการเพื่อกำกับดูแลกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพไว้ตามมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ซึ่งเป็นมาตรการที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไปแก่กิจการที่กำหนดให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเพื่อประโยชน์ของรัฐในการกำกับดูแลและป้องกันเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ และใช้กับผู้ดำเนินกิจการดังกล่าวทุกคนในลักษณะที่เป็นการค้า ไม่ว่าจะเป็นผู้ดำเนินกิจการที่ชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ก็ตาม การควบคุมดูแลผู้ดำเนินกิจการจึงรวมถึงผู้ดำเนินกิจการที่ไม่ได้รับใบอนุญาตด้วย ซึ่งกรณีทำนองเดียวกันนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๔ คณะที่ ๕ คณะที่ ๗ และคณะที่ ๘) ได้เคยให้ความเห็นไว้เช่นกันที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจสั่งการให้โรงงานระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนและปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่า บทบัญญัติมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมผู้ประกอบการโรงงาน ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบกิจการโรงงานที่ชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ดังนั้น อำนาจสั่งการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตราดังกล่าวจึงครอบคลุมถึงผู้ประกอบการโรงงานที่ไม่มีใบอนุญาตด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า กรณีที่ตรวจพบผู้ดำเนินกิจการที่กำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมโดยไม่ได้รับใบอนุญาต จึงเป็นความผิดตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และต้องระวางโทษตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ในขณะเดียวกัน การกระทำดังกล่าวก็เป็น การปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติ หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการดำเนินการนั้น ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีอำนาจตามบทบัญญัติดังกล่าว สั่งให้ผู้ดำเนินกิจการนั้นแก้ไขหรือปรับปรุงให้ถูกต้อง และถ้าผู้ดำเนินกิจการไม่แก้ไข เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินการนั้นไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้องได้ หรือในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าการดำเนินการนั้นจะก่อให้เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็สามารถสั่งให้หยุดดำเนินการนั้นไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าปราศจากอันตรายแล้วก็ได้ ซึ่งหากผู้ดำเนินกิจการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวก็เป็นความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๕ ซึ่งจะต้อง

ระวางโทษตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๑๐๘๘/๒๕๕๑ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้อำนาจตามมาตรา ๔๕ จึงเป็นอีกมาตรการหนึ่ง นอกเหนือจากมาตรา ๓๓ เพราะมาตรา ๓๓ เป็นกรณีผู้ดำเนินกิจการที่ต้องมีการควบคุมโดยต้องขอรับ ใบอนุญาต ส่วนมาตรา ๔๕ เป็นเรื่องของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ว่า ผู้ดำเนินกิจการนั้นจะได้รับใบอนุญาตหรือไม่ก็ตาม อันเป็นคนละกระบวนความผิดกัน สำหรับกรณีตามที่หารือนี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ (อ้างอิงจากบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (กรณีการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๕ และการกำหนดเวลาเปิดและปิดตลาด ในข้อกำหนดของท้องถิ่น) เรื่องเสร็จที่ ๔๘๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๖)